

د معلم کتاب

د ژوند مقصد

۱) دا د معلم خبرې دی، چې د داؤد زوی وو او د یروشلم بادشاه وو. (۲) هغه معلم فرمائی، ژوند یو غټ راز دی، او زمونږ پوهه د دې په حقله پوره محدوده ده. (۳) په مخ د زمکې خلق دومره خواری کوی نو د دې نه دوی تۀ فائده څۀ ده؟ (۴) پیری په پیری تهرې شی، خو زمکه همېشه قائمه وی. (۵) نمر راوڅېژی او پرېوځی او هغه ځای ته زر زر بیا ځی چې د کوم ځای نه راخیژی. (۶) هوا د جنوب طرف ته چلیږی، بیا تاو شی او د شمال طرف ته چلیږی، دا گهرچاپېره تاوېږی راتاوېږی او ځی راځی. (۷) ټول سیندونه سمندر ته بهیږی، خو سمندر پک نه شو. ځکه چې د سیندونو اوبۀ د کوم ځای نه بهیږی نو هم هلته مسلسل واپس راځی او بیا د هغه ځای نه بهیږی. (۸) ټول څیزونه دومره د خواری پک دی چې انسان یې بیانولې نه شی. نه سترگې په کتلو مړیږی، او نه غوږونه په اورېدو پکېږی. (۹) څۀ چې مخکېني وُو دا به بیا هم وی، څۀ چې شوی دی هغه به بیا هم کیږی. په مخ د زمکې هیڅ هم نوی نشته. (۱۰) کله کله خلق وائی، ”گوره، دا یو نوې څیز دی.“ خو په اصل کېني دا زور وی، یو څیز هم په رشتیا نوې نه دی. (۱۱) هیچا ته یاد نه دی چې په تېرو وختونو کېني څۀ شوی وُو او څۀ چې اوس کیږی هغه به د راتلونکي وخت خلقو ته یاد نه وی.

معلم جواب لټوی

۱۲) زۀ معلم په یروشلم کېني د بنی اسرائیلو بادشاه وم. (۱۳) ما پوره عقل سره تلاش شروع کړو چې زۀ به حکمت سره هغه هر څۀ وگورم او معلوم به یې کړم کوم چې په دنیا کېني شوی دی. نو زۀ دې نتیجې ته ورسېدم چې ځدای پاک انسان ته د مشکل مشقت ذمه واری ورکړې ده چې مصروف یې وساتی. (۱۴) ما هغه هر څۀ ولیدل چې په مخ د زمکې شوی دی او زۀ تا ته وایم، چې دا هر څۀ بې معنی دی او هوا پسې منډې وهل دی. (۱۵) څۀ چې غلط دی هغه ټیک کېدې نه شی، او د څۀ چې کمې دې نو هغه پیدا کېدې نه شی. (۱۶) ما خپل ځان سره ووئیل، ”زۀ د هغه ټولو نه ډېر زیات هوښیار یم چا چې زما نه مخکېني په یروشلم بادشاهي کړې ده. ما ډېر حکمت او علم حاصل کړې دې.“ (۱۷) ما خپل پوره ذهنی طاقت په دې ولگولو چې حکمت وپېژنم، او هم په لیونتوب او بې وقوفتوب پوهه شم، خو ما ته پته ولگېده چې دا ټول هم هوا پسې منډې وهل دی. (۱۸) ځکه چرته چې حکمت زیات وی هلته پرېشانی هم زیاته وی، او څوک چې علم زیاتوی هغه غمونه زیاتوی.

د دنیا خوشحالی بې معنی ده

۲) ۱) ما خپل زړۀ کېني ووئیل چې، ”عېش عشرت به وکړم او بشۀ مزې به وکړم،“ خو پته راته ولگېده چې دا هم بې معنی دی. (۲) نو ما ووئیل چې، ”خدا کم عقلمتوب دې او عېش عشرت چا له څۀ ورکوی؟“ (۳) د ډېر سوچ نه پس ما فېصله وکړه چې د میو په ذریعه ځان په سر کېني کړم. او د حکمت په لټون کېني مې کم عقلمتوب شروع کړو. ما غوښتل چې معلوم کړم چې د انسان په دوه څلور ورځې ژوند کېني په مخ د زمکې څۀ کول فائده مند دی. (۴) ما لوی لوی کارونه وکړل. ما د ځان د پاره کورونه جوړ کړل او د انګورو باغونه مې وکړل. (۵) ما د ځان د پاره چمنونه او باغونه جوړ کړل، او په هغې کېني مې هر قسمه د مېوو ونې ولگولې، (۶) ما تالابونه جوړ کړل چې د هغې په ذریعه دا پیری ونې اوبۀ کوم. (۷)

ما ڀر غلامان او وينڻي واخستلي، او زما په ڪور ڪبني هم غلامان پيدا شوي ٿو. ما سره دومره زيات څاروي ٿو ڇي په يروشلم ڪبني پخواني يو بادشاهه سره هم نه ٿو. (۸) ما د خپل ڄاڻن ڀاره سپين زر، سره زر، او د بادشاهانو او صوبو خزانن راتولي ڪري. ما سره سندرغاڙي سڙي او بنڻي وي، او ما سره نورڙي داسي ڀري بنائسته وينڻي وي ڇي سڙي بي ارمان ڪوي. (۹) نو داسي زه د هغه ٿولو نه لوي سڙي شوم څوڪ ڇي زما نه مخڪبني په يروشلم ڪبني تير شوي ٿو، او ما خپل حڪمت جاري ساتلي وو. (۱۰) ما ڇي څه هم غوښتل نو هغه ما اخستي ٿو. ما د خپل ڄاڻن نه د يوڀي خوشحالي انڪار هم نه وو ڪري. ما ڇي ڪوم محنت ڪري وو نو زه په هغي باندې خوشحاله وم، او دا خوشحالي زما د هغه محنت انعام وو. (۱۱) خو څنگه ڇي ما هغه هر څه ته وڪتل د څه حاصلولو ڀاره ڇي ما ڀر محنت ڪري وو، نو دا هر څه بي معني ٿو، داسي لکه ڇي هوا پسې منڊي وهي. او په مخ د زمڪي د هيڃ ڪار هم څه فائده نه وي. (۱۲) نو ما فېصله وڪړه ڇي په حڪمت، ڪم عقلمتوب او په ليوننتوب غور وڪرم. نو زه پوهه شوم ڇي ڪوم ڪس به د بادشاهه د وفات نه پس په تخت ڪبني نو هغه به صرف د تير شوي بادشاهه په شان حڪومت ڪوي. (۱۳) ما وڪتل ڇي څنگه رڻا د تيارڙي نه بنه ده نو داسي حڪمت د ڪم عقلمتوب نه بنه ڏي. (۱۴) ڇڪه ڇي هوڀنيارانو ته دا پته وي ڇي هغوي چرته روان دي، خو ڪم عقلمتوب ته پته نه لگي ڇڪه ڇي هغوي په تياره ڪبني روان وي. خو ما ته دا پته هم ولگېده ڇي زمونڙ د دواڙو انجام يو ڏي. (۱۵) ما د ڄاڻن سره ووئيل، ”د ڪم عقل په شان انجام به زما هم وي، نو بيا زما د ٽول حڪمت فائده ڇه ده؟ دا هر څه بي معني دي.“ (۱۶) ڇڪه ڇي هوڀنيار او ڪم عقل دواڙه به مري. هوڀنيار به د ڪم عقل نه تر زيات وخته پورې ياد نه شي ساتلي. په راتلونڪي وخت ڪبني به دواڙه هير ڪري شي. (۱۷) نو ما د ژوند نه نفرت شروع ڪيو، ڇڪه ڇي دې ما له په دنيا ڪبني د تڪليف نه بغير هيڃ هم نه ٿو راکڙي. دا هر څه بي معني ٿو، هسي هوا پسې منڊي وهل وو. (۱۸) ما ڇي په مخ د زمڪي د هر څه ڀاره محنت ڪري وو نو د هغي نه زما نفرت پيدا شو، ڇڪه ڇي دا هر څه به هغه ته پاتي شي ڇي زما نه پس به راځي. (۱۹) او ڇا ته پته ده ڇي هغه به هوڀنيار وي او ڪه ڪم عقل؟ خو ڇي ما د څه ڀاره محنت ڪري ڏي نو هغه هر څه به د هغه شي، ڇه ڇي ما په خپله هوڀنياريا په مخ د زمڪي گپلي دي نو هغه هر څه به د هغه وي. دا ٽول بي معني دي. (۲۰) ما ڇي په مخ د زمڪي ڪوم سخت محنت ڪري وو د هغي نه زه مايوسه شوم او زما زړه همت بائيلو. (۲۱) ڇڪه ڇي ته به خپل ڪار په ڀر حڪمت، پوهي او مهارت سره وڪري او بيا به دا هر څه هغه ڇا ته پرڀرڊي ڇي هغه د دې ڀاره هيڃ هم نه وي ڪري. دا بي معني دي او لويه بد قسمتي ده. (۲۲) نو په مخ د زمڪي انسان ته د سخت محنت او پرېشاني نه څه حاصلڀري؟ (۲۳) هره ورځ هغه ڪرڀري او د خپل ڪار ڀاره پرېشانه وي. او د شپي هم ورته ذهني سڪون نه ملاوڀري. دا هر څه بي معني دي. (۲۴) د انسان ڀاره د ٽولو نه بنه خبره دا ده ڇي خوراڪ څڻاڪ ڪوي او د خپل محنت نه خوشحاله وي. خو ما ته دا پته هم ولگېده ڇي دا څيزونه د خدائ پاڪ له طرف نه دي. (۲۵) ڇڪه ڇي صرف د خدائ پاڪ په مدد سره مونڙ خوراڪ کولي شو او د ژوند نه مزې اخستې شو. (۲۶) خدائ پاڪ هغه ڇا له حڪمت، پوهه او خوشحالي ورڪوي ڇوڪ ڇي هغه رضا ڪوي. خو خدائ پاڪ گناهگارو له هدف ورڪوي ڇي دولت راتول ڪري او بيا بي ترڙي نه واخلې او هغه ڇا له بي ورڪري ڇي ڇوڪ هغه رضا ڪوي. نو دا هم بي معني دي. دا داسي دي لکه ڇي ڇوڪ عبث منڊي وهي.

د هر څيز ڀاره خپل وخت مقرر ڏي

۳ (۱) د هر څيز خپل وخت وي، د هر ڪار ڀاره په مخ د زمڪي وخت مقرر وي.

(۲) د پيداڀڻت او مرگ ڀاره وخت مقرر وي،

د فصل کَرلو او د رېلو دپاره وخت مقرر وی،

۱۰ د مړ کولو او روغولو دپاره وخت مقرر وی،

د راغورزولو او د آبادولو دپاره وخت مقرر وی.

۱۱ د غم دپاره او د خوشحالی دپاره وخت مقرر وی،

د ماتم دپاره او د گډېدو دپاره وخت مقرر وی،

۱۲ د کاپو خورولو او راغونډولو دپاره وخت مقرر وی،

د غاړه وتلو او نه غاړه وتلو دپاره وخت مقرر وی.

۱۳ د تلاش کولو او د تلاش پرېښودلو دپاره وخت مقرر وی،

د محفوظ ساتلو دپاره او د غورزولو دپاره وخت مقرر وی،

۱۴ د شلولو او د گنډلو دپاره وخت مقرر وی،

د خاموشی او د خبرو کولو دپاره وخت مقرر وی.

۱۵ د مینې کولو دپاره او د نفرت کولو دپاره وخت مقرر وی،

د جنگ دپاره او د امن دپاره وخت مقرر وی.

۱۶ یو کاریگر د خپل محنت نه څه فائده اخلي؟ ۱۰ ما هغه بوج کتلې دے کوم چې خدای پاک په مونږ باندې اېښے

دے. ۱۱ خو خدای پاک هر څه داسې جوړ کړی دی چې په خپل وخت باندې ښائسته او مناسب وی. هغه انسانانو له د

ابدیت خیال ورکوی، خو سره د دې مونږ د خدای پاک په کار باندې د اول نه واخله تر آخره پورې پوره نه شو پوهېدلی څه

چې هغه کوی. ۱۲ نو زه پوهه شوم چې د ټولو نه ښه خبره دا ده چې د ژوند نه مونږ خوندونه او مزې واخلو تر کومې

پورې چې مونږ ژوندی یو. ۱۳ مونږ ټولو له په کار دی چې خوراک څښاک کړو او په خپله خواری مزدوری کښې

خوشحاله اوسو. دا د خدای پاک نعمتونه دی. ۱۴ ما ته پته ده څه چې خدای پاک کوی نو هغه د همېشه دپاره پاتې

کېدونکی وی. په هغې کښې نه څه کمې کېدې شی او نه څه زیاتې. او دا هر څه خدای پاک ځکه کوی چې خلق د هغه نه

یرېږی. ۱۵ هر څه چې اوس کېږی هغه پخوا هم شوی دی، او څه چې به په آئنده کېږی کېږی، هغه پخوا هم شوی دی. ځکه

چې خدای پاک دا هر څه بیا بیا دوباره کوی.

په منځ د زمکې بې انصافی

۱۶ د دې نه علاوه ما دا هم وکتل، چرته چې مونږ د انصاف توقع کوله هلته بدعملی وه، چرته چې مونږ د صداقت توقع

کوله هلته بدعملی وه. (۱۷) ما په خپل زړه کښې ووئیل، خدای پاک به د بدعملو او د صادقانو عدالت کوی، ځکه چې هر یو څیز او هر یو کار دپاره یو وخت مقرر دے. (۱۸) او ما دا هم په خپل زړه کښې ووئیل، چې خدای پاک د انسانانو آزمېښت کوی، چې مونږ ته دا وښائی چې مونږ د ځناورو نه ښه نه یو. (۱۹) لنډه دا چې، د انسانانو او ځناورو دواړو انجام یو دے، انسان او ځناور دواړه ساه اخلی، او دواړه مری. انسان د ځناور نه بهتر نه دے، دا هر څه بهی معنی دی. (۲۰) مونږ ټول د مرگ طرف ته روان یو، مونږ ټول د خاورو نه جوړ یو او بیا به خاورو ته ځو. (۲۱) څوک دا یقین سره وئیلے شی چې د مرگ نه پس د انسان روح بره ځی او د ځناور روح لاندې زمکې ته ځی؟ (۲۲) نو بیا ما ته دا پته ولگېده چې د دې نه ښه خبره نشته چې په خپل محنت باندې خوشحاله اوسو. د دې نه بغېر بله لار نشته. هیچا ته پته نه لگی چې د مرگ نه پس به څه کیري.

۴ (۱) ما یو ځل بیا نظر واچولو او هغه ټول ظلم مې ولیدو کوم چې په مخ د زمکې کیري. گوره د مظلومانو وښکې څاڅی خو د تسلی ورکولو والا هیڅوک نه وی. ظالمان ډېر زورور دی او مظلومان ډېر بیوسه دی. (۲) نو ما هغه خلق بختور وگڼل کوم چې مړه شوی دی، د هغه خلقو نه کوم چې تر اوسه پورې ژوندی دی. (۳) خو د ټولو نه بختور هغه دی کوم چې لا پیدا شوی نه دی، چې هغوی هغه بدعملی نه ده لیدلې کومه چې په مخ د زمکې کیري. (۴) بیا ما دا هم وکتل چې ټول خلق دې دپاره محنت کوی او د اُستادی نه کار اخلی ځکه چې هغوی د یو بل سره حسد کوی. خو دا بهی معنی وی. دا داسې دی لکه چې څوک هوا پسې منډې وهی. (۵) کم عقل د لاس مشقت پرېږدی او خپل ځان د لوږې وژنی. (۶) خبر دے چې لږ وی خو چې د آرام سره وی، نه چې ډېر وی او د بهی حده محنت سره وی. حد نه زیات محنت هوا پسې منډې وهل دی. (۷) ما په دُنیا کښې نور څه هم لیدلی دی چې هغه بهی معنی دی. (۸) دا د یو سړی خبره ده څوک چې بلکل یواځې وو. د هغه نه بچی وو او نه بی خپلوان وو. هغه به هر وخت کار کولو، خو بیا هم هغه په خپله گټه باندې مطمئن نه وو. هغه د خپل ځان نه تپوس وکړو، ”د چا دپاره زه دومره سخت محنت کوم او خپل ځان د خوشحالی نه محروم ساتم؟“ دا هم بهی معنی دی او د افسوس خبره ده. (۹) د یو نه دوه کسان ښه وی، ځکه چې هغوی د خپل محنت نه ښه فائده اخستے شی. (۱۰) که په هغوی کښې یو کس وغورزیږی، نو هغه دویم به یې راپاڅوی، خو که څوک یواځې وی او وغورزیږی، نو په هغه افسوس، ځکه چې داسې به څوک نه وی چې هغه راپاڅوی. (۱۱) هم داسې، که یخنی وی او دوه کسان یو ځای ځملي نو گرم به شی، خو یو کس به یواځې څنگه ځان گرم کړی؟ (۱۲) خو که یو کس یواځې وی نو شکست به وخورى، خو که دوه کسه یو ځای شی نو مقابلې کولے شی. د درېو مزو پرے په آسانه نه شلېږی. (۱۳) یو غریب خو هوښیار ځوان ښه دے د هغه بوډا او کم عقل بادشاه نه، څوک چې د چا نصیحت ته غوږ نه اېږدی. (۱۴) دغه ځوان د غریبې نه د کامیابې طرف ته تلے شی، اگر که هغه قېدی وو خو هغه بیا هم بادشاه جوړېدے شی. (۱۵) بیا ما وکتل چې خلق یو بل ځوان پسې روان وو، څوک به چې د هغه په ځای بادشاه شی. (۱۶) بهی شمېره خلق د هغه نه گېرچاپېره وو، خو بیا یوه بله پېړۍ راوچته شوه او هغه یې هم رد کړو. نو دا څیزونه بهی معنی دی، دا داسې دی لکه چې څوک هوا پسې منډې وهی.

هوښیاري خبرې کول

۵ (۱) کله چې ته د خدای پاک کور ته ځي نو چې څه کوې هغه ډېر خیال سره کوه. د اورېدلو دپاره د خدای پاک حضور ته تلل بهتر دی د کم عقلانو په شان د قربانو پېش کولو نه، خدای پاک ته بهی سوچه نذرانې پېش کول بدعملی ده. (۲) د خدای پاک په حضور کښې په خبرو کولو کښې تېزی مه کوه، د هغه په وړاندې په څه بیان کولو کښې جلدی مه کوه.

خُڪه چي هغه په آسمان کښي دے او تہ په زمکه باندې يې، نو د ضرورت نه زياتي خبرې مہ کوه. (۲) خومره چي تہ پربشانه يې، نو هغه هومره به خراب خوبونه وينې او چي خومره زياتي خبرې کوي، نو هغه هومره به کم عقلي خبرې درنه وځي. (۳) کله چي تہ خدائ پاک ته يوه منښته ومنې، نو چي خومره زر کښي شي نو دا منښته پوره کوه. هغه د کم عقلو خلقو نه خوشحال نه وي. کومه منښته چي ومنې نو هغه سر ته رسوه. (۴) چي يوه منښته ومنې او سر ته يې نه رسوي نو د داسې منښتي د منلو نه نه منل ښه دي. (۵) د خپلو خبرو په وجه ځان مہ گناهگاروه، او امام ته مہ وايه چي ما په غلطي سره منښته منلې وه. نو په دې وئيلو سره خدائ پاک مہ غصه کوه چي ستا ټول محنت مشقت تباہ کړي. (۶) خو ډېر خوبونه او ډيرې خبرې بې معني دي، په ځائ د دې د خدائ پاک نه وويرېږئ.

ژوند بې فائدي دے

(۷) چي کله تہ وگورې چي په يوه علاقه کښي غريبانانو باندې ظلم زياتي کيږي او هغوي ته صداقت او انصاف او د هغوي حقونه نه ملاوېږي نو په دې باندې مہ حيرانېږه. د هر افسر دپاسه بل افسر وي او د هغوي د سر دپاسه نور افسران وي. (۸) تر دې چي بادشاه هم د دې ملک نه خپل مفاد حاصلوي. (۹) څوک چي د پېسو سره مينه لري، نو هغه به هيڅکله په پېسو موږ نه شي. څوک چي د دولت سره مينه لري، نو هغه به هيڅکله په دولت موږ نه شي. ځکه چي دا هم بې معني دي. (۱۰) چي خومره پېسې زياتي وي، نو دومره به د دې د خوړلو خلق هم زيات وي. دغه دولت ته د کتلو نه سېوا مالک ته څه حاصل شول؟ (۱۱) محنت مزدوري کولو والا که لږه خوړلي وي او که ډېره خو ښه د سکون خوب کوي، خو د مالداره سړي دولت هغه خوب ته نه پرېږدي. (۱۲) ما په مخ د زمکې يو بل ډېر خراب کار ليدلے دے. څوک چي د ځان دپاره پېسې جمع کوي نو هغه وروستو هم د هغوي دپاره د نقصان باعث شي، (۱۳) ځکه چي هغوي دا ټولې پېسې په يو ناکاميا به کاروبار کښي بائيلي او په آخر کښي د هغوي سره هيڅ هم نه وي چي خپلو بچو ته يې پرېږدي. (۱۴) لکه څنگه چي ماشوم دې دنيا ته لغږ او خالي لاسونه راځي، هم داسې به دې دنيا نه خالي لاسونه ځي. هغه د ټول محنت باوجود هم د ځان سره هيڅ هم نه شي وړلے. (۱۵) دا هم ډېره د افسوس خبره ده، چي څنگه انسان دنيا ته راځي نو هغه شان ځي. هغه فائده څه وکړه؟ چي عبث هوا پسي يې منډې ووهلې؟ (۱۶) هغه خپل ټول ژوند په تياره، په پربشاني، په غصه او په بيماري کښي تېر کړو. (۱۷) نو زه دې نتيجه ته ورسېدم چي د انسان دپاره ښه او بهتره دا ده چي خومره ورځي خدائ پاک هغه له ورکړې دي په هغې کښي خوراک څښاک کوي او په مخ د زمکې د خپل سخت محنت نه خوند اخلي. ځکه چي هم دا زمونږه اجر دے. (۱۸) که خدائ پاک چا له دولت او جائيداد ورکوي او د دې قابل يې جوړوي چي د دې نه خوند اخلي، او دا خپل نصيب وگني او محنت سره سره خوشحاله هم وي، نو دا د خدائ پاک د طرف نه انعام دے. (۱۹) حقيقت کښي خدائ پاک هغوي په خوشحالي کښي دومره مصروف ساتي چي هغوي سره د اندېښنو دپاره وخت هم نه وي.

۶

(۱) په مخ د زمکې ما يوه بله خرابه خبره ليدلې ده او دا په انسان باندې يو دروند بوج دے. (۲) دا د هغه کس خبره ده چا له چي خدائ پاک مال دولت، عزت او جائيداد ورکړي او هغه هر څه ورکړي چي د هغه زړه يې غواړي، خو خدائ پاک يې د دې په خوند پوهه نه کړي او د هغه په ځائ يو پردے کس په دې باندې مزې وکړي. دا بې معني دي او لوي مصيبت دے. (۳) که د يو سړي سل بچي وي او تر بوږاتوبه پورې ژوند دے وي، خو که په ژوند کښي څه خوشحالي ونه وينی او په عزت سره دفن نه شي نو زه خو به دا وایم چي د ده نه خو هغه ماشوم ښه دے چي مړ پېدا شوے وي. (۴) د داسې پېدائشي مړ ماشوم دنيا ته راتگ او تگ بې معني دے، مرگ د هغه شناخت زمونږ نه پټ ساتي. (۵) اگر چي هغه نمر هم نه

دے لیدلے او نء ورته دا پته لگبدلی ده چې ژوند ځنگه وی، خو بیا هم هغه ته د هغه مالداره سړی نه زیات آرام حاصل دے. (۶) فرض کړه که هغه دوه زره کاله ژوندے وی خو چې په ژوند کبښې یې څه خوشحالی نء وی، نو څه فائده؟ آخر مرگ خو هر ژوندی له شته. (۷) انسان ټول محنت د خوراک پیدا کولو دپاره کوی، خو د هغه لوړه هیڅکله نء ختمیږی. (۸) هوبښیار کس د کم عقل نه په څه فائده مند وی؟ که غریب کس خلقو سره مناسب سلوک کوی نو په دې کبښې د هغه دپاره څه فائده ده؟ (۹) څه چې مونږ سره وی د هغې نه خوند اخستل ښه دی په ځای د دې چې د هغه څیزونو خواهش ولرو چې مونږ سره نء وی. دا بې معنې دی، او دا داسې دی لکه چې هوا پسې منډې وهی. (۱۰) هر څه چې کبږی هغه د تقدیر لیک وی. دا ډېر د پخوا نه معلومه وه چې د هر یو کس سره به څه کبږی. نو ځدای پاک سره د دې موضوع په حقله بحث کول فضول دی. (۱۱) څومره چې خبرې زیاتېږی، نو دومره بې مطلبه کبږی، نو د بحث نه فائده څه؟ (۱۲) نو چا ته څه پته وی چې زموږ په دې لنډ او بې فائدې ژوند کبښې، زموږ دپاره څه ښه دی، داسې ژوند چې د سوری په شان تېرېږی؟ چا ته دا پته ده چې د مرگ نه پس به څه کبږی؟

د ژوند حکمت

۷ (۱) نېک نامی د قیمتی عطرو نه بهتره ده، او د مرگ ورځ د پیدا کېدو د ورځې نه بهتره ده. (۲) ښه دا ده چې هغه کور ته لاړ شو چرته چې ماتم کبږی نه چې هغه کور ته لاړ شو چرته چې دعوت وی، ځکه چې ژوندو خلقو له دا خبره په ذهن کبښې کښېنول په کار دی چې مرگ زموږ د ټولو انتظار کوی. (۳) د خندا نه غم ښه وی، غمزن مخ د زړه د بهتری سبب جوړېږی. (۴) هوبښیار کس د مرگ په حقله ډېر فکر کوی، خو کم عقل صرف د عیش عشرت په حقله فکر کوی. (۵) ښه خبره دا ده چې هوبښیار دې ورتی په ځای د دې نه چې د کم عقلو خلقو د خوشامندی سندرې واورې. (۶) د کم عقل خندا داسې وی لکه چې دېگچې لاندې په اور کبښې ازغی ټسېږی. دا شور خو جوړوی خو هیڅ مقصد یې نء وی. (۷) ناروا گټه هوبښیارو خلقو نه کم عقل جوړوی، او رشوت اخستل ضمیر خرابوی. (۸) د څه سر ته رسول د هغې د شروع نه ښه وی، او د غرور کولو نه صبر کول ښه دی. (۹) خپله غصه په قابو کبښې ساته، ځکه چې د کم عقل دماغ د غصې کور وی. (۱۰) هیڅکله داسې مه وایه، ”تېر وخت د اوس نه ښه وو.“ دا خبره کول عقلمندی نء ده. (۱۱) هوبښیار جوړېدل ښه دی. دا داسې دی لکه چې میراث واخلي. په دنیا کبښې د هر چا دپاره عقلمند جوړېدل فائده مند دی. (۱۲) عقلمندی به دې د پېسو په شان حفاظت کوی. او د عقلمندی خاص فائده دا ده چې هغه خپل مالک محفوظ ساتی. (۱۳) د ځدای پاک په کارونو باندې فکر وکړه، څه چې هغه کاره جوړ کړی وی نو هغه څوک نېغولې شی؟ (۱۴) په ښه حالاتو کبښې خوشحاله اوسئ، خو چې کله تکلیف راځی، نو یاد ساته چې خوشحالی او تکلیف، دواړه ځدای پاک راولی، او هیچا ته پته نء لگی چې سبا به څه کبږی. (۱۵) ما په خپل بې فائدې ژوند کبښې هر څه لیدلی دی، یو صادق باوجود د خپل صداقت نه هم تباہ شی او یو بدعمله په خپله بدعملی کبښې اوږد عمر تېر کړی. (۱۶) د ځان نه ډېر ایمانداره مه جوړوه او د ځان نه ډېر هوبښیار سرے مه جوړوه، ولې ځان تباہ کوې؟ (۱۷) خو دې سره د ځان نه ډېر بدعمله یا کم عقل هم مه جوړوه، نو په داسې کولو سره ولې خپل ځان د وخت نه مخکښې په چا وژنې؟ (۱۸) ښه خبره دا ده چې دا دواړه خبرې هېرې نء کړې، ځکه څوک چې د ځدای پاک نه یرېږی، هغوی به د دواړو خطرو نه بچ پاتې شی. (۱۹) حکمت هوبښیار سرے د ښار د لسو حکمرانانو نه زیات طاقتور جوړوی. (۲۰) په دې دنیا کبښې داسې هیڅ څوک صادق نشته چې هغه همېشه ښه کوی او هیڅکله گناه نء کوی. (۲۱) خلق چې څه وائی نو هغه هر څیز زړه ته مه اچوه، گنې وایه ورې چې ستا نوکر تا پسې کنځل کوی. (۲۲) او تا ته پته ده چې څو څو ځلې تا په خپله نورو خلقو ته کنځلې کړې دی. (۲۳) ما د حکمت اصول استعمال کړل چې په دې هر څه باندې پوهه

شم، خو دا زما دپاره پېر گران ؤو، ما نۀ شول کولے. (۲۴) هر څۀ چې موجود دی هغه پېر ژور او زما د پوهې نه بهر دی. څوک په هر څۀ پوهېدلے شی؟ (۲۵) ما کلکه فېصله وکړه چې د حکمت مطالعه وکړم او د څيزونو په اسبابو باندې پوهه شم، او چې زده کړم چې بدعملی څومره بې وقوفتوب دے، او بې وقوفتوب څومره پاگلتوب دے.

(۲۶) ما ته پته ولگېده چې گېروونکې بنځه د مرگ د سختی نه هم لوی دام دے. د هغې شوق د دام په شان دے او د هغې غېره د زنجیرونو په شان ده. کوم سرے چې خدائ پاک رضا کوی نو هغه به ترې نه خلاص وی، خو گناهار به د هغې په جال کېنې راگېرېږی. (۲۷) معلم وفرمائیل چې زۀ دې نتیجې ته ورسېدم، کله چې ما په دې موضوع باندې د هر طرف نه غور و فکر وکړو. (۲۸) اگر چې ما بار بار لټون کولو خو ما هغه څۀ پیدا نۀ کړل څۀ چې ما لټول. ما په زرو کسانو کېنې یو نېک سرے پیدا کړو، خو یوه نېکه بنځه مې پکېنې پیدا نۀ کړه. (۲۹) نو زۀ صرف دې نتیجې ته ورسېدم چې خدائ پاک انسان پیدا کړے دے چې نېک وی، خو هغه په نورو پېرو منصوبو پسې ځی.

۸ (۱) څوک د هوبنیار په شان دے؟ څوک د خبرو د صحیح تشریح علم لری؟ حکمت د هغوی مخونه روښانه کوی او د هغوی سخت مزاج نرموی.

د بادشاه حکم منل

(۲) زۀ وایم، د بادشاه حکم منه، ځکه چې تا د خدائ پاک سره د دې وعده کړې ده. (۳) د بادشاه په حضور کېنې د تلو نه جلدی مۀ کوه. او په بد کار کېنې حصه مۀ اخله، ځکه چې بادشاه درسره څۀ غواړی هغه کولے شی. (۴) ځکه چې د بادشاه خبره وزن وی او هیڅ څوک ترې نه دا تپوس نۀ شی کولے چې، ”تۀ څۀ کوې؟“ (۵) هغه کس څوک چې شاهي حکم منی هغوی ته به سزا نۀ ملاوېږی. هوبنیار کس د هر څیز په وخت او سبب باندې پوهېږی. (۶) ځکه چې د هر څیز دپاره یو وخت او یوه طریقه وی، خو انسان له پېر غمونه برداشت کول په کار دی. (۷) هیچا ته پته نشته چې څۀ به کیري، نو بیا څوک دا وئیلے شی چې په مستقبل کېنې څۀ کېدو والا دی؟ (۸) هیڅ څوک خپل ځان د مرگ نه نۀ شی بچ کولے او نۀ څوک د اجل ورغ وروستو کولے شی. دا یو داسې جنگ دے چې مونږ ترې نه نۀ شو خلاصېدلے، او بدعملی یو بدعمله کس د مرگ نه نۀ شی بچ کولے.

بدعمله او صادق خلق

(۹) ما ټولو څيزونو ته غور سره وکتل او په مخ د زمکې چې څۀ کیري د هغې په حقله مې سوچ وکړو، خلق په نورو خلقو باندې اختیار لری او ورته نقصان رسوی. (۱۰) آو، ما ولیدل چې بدعمله د عزت سره ښخ شوی ؤو او هغوی به د خدائ پاک مقدس کور ته تلل راتلل، خو چې په کومو ښارونو کېنې هغوی بدعملی کوله نو هلته خلقو د هغوی صفت بیانولو. دا هم بې معنې دی. (۱۱) د بدو عملونو سزا زر نۀ ورکولے کیري، نو ځکه د خلقو زړونه بدعملی ته تیار دی. (۱۲) د یو گناهار نه سل ځله گناه کیري خو بیا هم تر پېره وخته پورې ژوندے وی. بې شکه ما ته دا هم پته ده چې کوم خلق د خدائ پاک نه یرېږی هغوی به په خیر خیریت سره ژوند کوی، یعنې هغه خلق د چا په زړۀ کېنې چې د خدائ پاک یره وی. (۱۳) او د بدعمله خلقو به خیر نۀ وی او نۀ به یې ژوند اوږد وی. او دا ځکه چې هغوی د خدائ پاک نه نۀ یرېږی. (۱۴) خو په مخ د زمکې یوه بله خبره هم ده چې بې معنې ده. ښو خلقو ته داسې سزا ملاوېږی لکه چې هغوی بدعمله وی او بدعمله خلقو ته

داسي اجر ملاو پوري لکه چي هغوي بڻه خلق وي. نو زه تاسو ته دا وایم چي دا بي معني دي. ﴿١٥﴾ نو زما مشوره دا ده چي مونڙ له د ژوند نه خوند اخستل په کار دي، ځکه چي په دې ژوند کښي هم دا يوه مزه ده چي خوراک څښاک کؤ او خوشحاله اوسو. نو داسي سخت محنت، کوم چي په مخ د زمکې خدائ پاک مونږ له راکړي دے هغې سره سره څه لږه خوشحالي هم وکړو. ﴿١٦﴾ کله چي ما پوره کوشش وکړو چي هوښيار شم او په هغې کار غور وکړم چي خلق يې د زمکې په مخ کوي، نو ما وکتل چي د داسي محنت په وجه هغوي شپه او ورځ خوب نه شي کولے. ﴿١٧﴾ نو ما ته پته ولگېده چي خدائ پاک په دنيا کښي څه کوي نو هيچا ته هم د هغې پته نه لگي. کېدے شي چي يو هوښيار کس دا دعوي وکړي چي زه په دې پوره پوهه شوم، خو دا به داسي نه وي، هغه د دې انجام ته نه شي رسېدے.

مرگ هر چا له راځي

٩ ﴿١﴾ اوس ما د دې هر څه مطالعه وکړه او دې نتيجې ته ورسېدم چي صادقان او هوښيار خلق چي هر څه کوي هغه د خدائ پاک په لاس کښي دي. هغوي ته دا پته نه لگي چي خدائ پاک به يې قبلوي او که رد کوي. دا هر څه به په راتلونکي وخت کښي کيږي. ﴿٢﴾ د صادق او د بدعمله، د بڻه او د بد، د پاک او د ناپاک، هغه خلق چي خدائ پاک ته قرباني پېش کوي يا هغه خلق چي قرباني نه پېش کوي، ټولو سره قسمت يو شان معامله کوي. د يو بڻه کس او د گناهگار يو شان انجام وي، د قسم خوړلو والا او د قسم نه خوړلو والا دواړو يو منزل دے. ﴿٣﴾ دا يو ډېر لوي مصيبت دے چي په مخ د زمکې کيږي، د هر ژوندي هم يو قسمت دے يعنې مرگ. د دې نه علاوه، د ټولو خلقو زړونه د بد کاري نه ډک دي او د ژوندون په دوران کښي د هغوي په زړونو کښي بي وقوفتوب وي او بيا دوي مړه شي. ﴿٤﴾ خو څوک چي تر اوسه پورې په ژوندو کښي شريک دي د هغوي اُميد وي، ځکه چي يو ژوندے سپے د مړ ازمري نه بڻه دے. ﴿٥﴾ يقيناً چي ژوندو ته خو دومره پته وي چي هغوي به مري. خو مړو ته هيڅ پته نه لگي. هغوي ته نور اجر نه ملاو پوري، او د هغوي يادونه ختم شي. ﴿٦﴾ د هغوي مينه، نفرت او غېرت، هر څه ډېر مخکښي ختم شوي دي. په مخ د زمکې چي څه کيږي نو هغوي به هيڅکله په کښي برخه وانه خلي. ﴿٧﴾ نو بيا خوشحالي سره مے څښه او خپل خوراک کوه. ځکه چي خدائ پاک د دې هر څه اجازت ورکړي دے. ﴿٨﴾ هر وخت سپيني جامي اغونده او تېل لگوه. ﴿٩﴾ د خپلې بڻخي سره چي ته ورسره مينه کوې د ژوند نه خوند اخله. په مخ د زمکې په فاني ژوندون کښي چي خدائ پاک تا له څومره ورځي درکړي دي هغه هم دغه شان تېروه. ځکه چي په مخ د زمکې ستا د محنت مشقت په بدل کښي هم دغه څه دي چي ستا په نصيب کښي دي. ﴿١٠﴾ ته چي هر څه کولے شي هغه پوره د زړه نه کوه، ځکه چي چرته ته روان يې يعنې قبر ته، هلته به نه کار وي او نه منصوبي، نه به علم وي او نه حکمت. ﴿١١﴾ ما ته په دنيا کښي د يو بل څيز هم پته ولگېده چي تېزه منډه وهونکي همېشه د منډې لويه نه گتي او تکړه جنگيالي همېشه جنگ نه شي گټلے. هوښيار خلق هر وخت په رزق ماره نه وي، قابل خلق همېشه نه مالداره کيږي او تعليم يافته خلق تل په ژوند کښي کامياب نه وي. هر څه په وخت او په بخت باندې منحصر وي. ﴿١٢﴾ انسان ته هيڅکله دا پته نه لگي چي په هغه به سخت وخت کله راځي. لکه څنگه چي کبان په جال کښي او مارغان په دام کښي اچانک راگېر شي، نو داسي به مرگ انسان سمدستي راگېر کړي.

حکمت د کم عقلمتوب نه بڻه دے

﴿١٣﴾ ما ته په مخ د زمکې د حکمت يو بل مثال ملاو شوے دے او دا ما ته ډېر زيات بڻه ښکاري. ﴿١٤﴾ يو وړوکے ښار وو چي آبادي يې لږه وه. يو طاقتور بادشاه په دې باندې حمله وکړه. هغه ښار يې محاصره کړو او په دېوالونو باندې د اوږدو

تیارے پی شروع ڪړو. (۱۵) خو په هغه ښار کښې يو غريب خو هوښيار کس وو. هغه په خپلې هوښيارتيا سره هغه ښار بچ کړو. خو وروستو هېچا هغه ياد نه کړو. (۱۶) نو زه وایم چې حکمت د طاقت نه ښه دے، خو د غريب سړي هوښيارتيا ته سپک کتلے شی، هېڅوک د هغه خبرو ته پام نه کوی. (۱۷) ښه خبره دا ده چې د يو هوښيار کس په مزه خبرو ته غوږ ونيسې په ځای د دې نه چې د کم عقلانو په مجلس کښې د بادشاه چغې واورې. (۱۸) حکمت د جنگ د وسلو نه طاقتور دے، خو يو گناهگار کس ډېر زيات ښه کارونه تباہ کولے شی.

۱۰ (۱) څنگه چې مړه مچان خوشبودار عطر خرابوی نو داسې لږ شان کم عقلتوب ډېر حکمت او عزت خرابولے شی. (۲) د هوښيار سړي زړه به صحيح لار غوره کوی او د کم عقل سړي زړه به خرابه لار غوره کوی. (۳) کله هم چې کم عقل په لاره روان وی نو صفا پته لگی چې هغه بې وقوف دے. (۴) که حکمران درته غصه شی نو خپل ځای مه پرېږده، ځکه چې ستا سره رویه د هغه سخته غصه قلاړولے شی. (۵) ما په مخ د زمکې يو بل خراب څيز ليدلے دے او دا غلطی د حکمرانانو د لاسه کيږي. (۶) او هغه دا چې کم عقل خلق په اوچتو عهدو مقرر کړے شی او مالدار خلق په معمولی عهدو باندې وی. (۷) ما ليدلی دی چې غلامان د شهزادگانو په شان په آسونو سواره وی، او شهزادگان د نوکرانو په شان پېدل گرځي. (۸) څوک چې کنده کڼی کېدے شی په خپله وروغورزېږي، څوک چې دېوال راغورزوی کېدے شی مار بې وچيچي. (۹) څوک چې د کانو په کان کښې کار کوی، کېدے شی په کانو چڅنی شی. څوک چې لرگی ماتوی، نو کېدے شی چې په دې زخمی شی. (۱۰) که تبر پخ وی او تېره بې نه کړې، نو په دې باندې کار کول ډېر زور غواړي. خو حکمت سرے همېشه د کاميابی طرف ته بوځي. (۱۱) که د دم نه مخکښې مار پړو وچيچي نو بيا د پاروتوب څه فائده نشته. (۱۲) د هوښيار سړي خبرې د هغه د عزت سبب جوړيږي، خو د کم عقل سړي خبرې د هغه د تباهي سبب جوړيږي. (۱۳) د هغوئ خبرې کم عقلتوب سره شروع کيږي او خطرناک ليونتوب سره تر سره کيږي. (۱۴) د کم عقل کس خبرې نه ختميږي. هېچا ته دا پته نشته چې په راتلونکي وخت کښې به څه کيږي، څوک دا وئيلے شی چې زموږ د مرگ نه پس به څه کيږي؟ (۱۵) کار سره کم عقل ډېر ستړے شی، او هغه ته دا پته هم نه لگی چې منزل ته خپله لار پيدا کړي. (۱۶) افسوس په هغه مُلک چې د هغې بادشاه يو ناتجربه کاره زلمے وی او مشران يې سم د سحر نه سر د خپتې نه زار کوی. (۱۷) خوش قسمته وی هغه مُلک چې د چا بادشاه چې د شريف خاندان نه وی او د هغوئ مشران په مناسب وخت خوراک کوی. هغوئ د طاقت حاصلولو دپاره خوراک څښاک کوی د نشې دپاره نه. (۱۸) که يو کس دومره ناراسته وی چې هغه خپل چت هم نه مرمّت کوی، نو دا به راځای او هغه کور به راوغورزېږي. (۱۹) د مېلمستيا روتی د خوشحالی دپاره وی او مے د زړه راحت دپاره وی، او په پېسو هر کار کيږي. (۲۰) په خيالونو کښې هم په بادشاه پسې بډرد مه وایه او په خپله کوټه کښې هم په مالداره کس پسې بډرد مه وایه. کېدے شی چې د هوا يوه وړه مرغی ستا خبرې واورې او هغه ته يې وکړي.

د انسان د علم حد

۱۱ (۱) خپله روتی په اوبو باندې وغورزوه چې لاره شی او ډيرې ورځې پس به دا تا ته بيا ملاو شی. (۲) خپلې پېسې په اووه يا اته ځايونو کښې بندې کړه، ځکه چې هېڅ پته نه لگی چې څه افت به په زمکه باندې راپېښ شی. (۳) کله چې وريځې درنې وی نو باران کيږي. کله چې ونه د شمال يا د جنوب په طرف ږېوځي نو هم هلته پرته وی. (۴) هغه زميدار څوک چې د هوا رخ ته گوری هغه به خپل فصل نه گری. او هغه زميدار څوک چې وريځو ته گوری هغه به خپل فصل نه ربي. (۵) لکه څنگه چې تا ته د هوا رخ نه معلومېږي او نه درته دا پته لگی چې د مور په خېټه کښې ماشوم څنگه جوړيږي، نو داسې ته

د خُډائ پاک په کارونو هم نه پوهېږي، څوک چې د هر څه خالق دے. (۶) د سحر په وخت خپل تخم کره او تر ماښامه پورې په کار کښې بوخت اوسه، ځکه چې تا ته څه پته ده چې په کوم کار کښې کاميابې ده، په دې کښې، په هغې کښې او يا په دواړو کښې يو شان. (۷) رڼا ښه ده او د نوي سحر رڼا په سترگو ښه لگي. (۸) کله چې انسان تر ډېر وخته پورې ژوند په پاتې شى نو هغوى دې د ژوند هره لحظه خوشحاله تېروي. خو دا هم ياد ساتل پکار دى چې د مشکل پيرې ورځې راروانې دى. او څه چې به کيږي هغه يو راز دے.

د ځوانانو دپاره نصيحت

(۹) اے ځوانانو، په خپله ځوانۍ خوشحاله اوسئ او د ځوانۍ نه خوند اخلي. او څه چې ستاسو زړه غواړي او په سترگو مو ښه لگي نو هغه کوئ، خو دا خبره ياده ساتئ چې خُډائ پاک به درسره د هر کار او عمل حساب کوي. (۱۰) د خپل زړه نه خفگان او د وجود نه غم درد لرې ساتئ ځکه چې ځوانى او تور سر د يوې لحظې دپاره وى.

۱۲

(۱) هم په ځوانۍ کښې خپل خالق ياد ساته، د هغې نه مخکښې چې د مصيبت ورځې راشي، او هغه کلونه راشي او ته پکښې وواږي چې، ”د ژوند هيڅ مزه نشته.“ (۲) هغه ياد ساته، د دې نه مخکښې چې د نمر، سپوږمۍ او د ستورو رڼا تا ته تته ښکاره شى او د باران نه پس بيا ورځې راواپس شى. (۳) د هغې نه مخکښې چې ستا د کور څوکيداران په رپرېدو شى، او ستا طاقتور سړى راکونتى شى، او ستا د مېچنې کولو والا ښځې کار پرېږدى ولې چې هغوى لږې دى، او هغه زړانه چې د کړکو نه گورې د هغوى نظر کم دے. (۴) د هغې نه مخکښې چې د کوڅې دروازې بندې شى او د مېچنې آواز په مزه شى، او ته د مارغانو په اولنو سندرو راپاڅې خو بيا د هغوى ټولې سندرې په تا په مزه لگي. (۵) د هغې نه مخکښې چې ته د اوچتو ځايونو او د کوڅو د خطرو نه پرېږي. د هغې نه مخکښې چې ستا وېښته سپين شى داسې لکه چې د بادامو گلونه کولاو شى، او ته د پښو نه پاتې شې داسې لکه مَلخ پښې راکاږي، او ستا شهوت ختم شى. هغه ياد ساته، د هغې نه مخکښې چې ستا پښې په قبر کښې وى کوم چې به ستا ابدى کور وى، او کله به چې خلق ستا په جنازه کښې ویر کوي. (۶) د هغې نه مخکښې چې د سپينو زرو زنجير وشليرى، د سرو زرو لوبښې ټوټې ټوټې شى، او چينې سره د اوبو بوقه به وشليرى او د کوهى سرڅى ماته شى. (۷) بيا به خاوره واپس خاورې شى او روح به خُډائ پاک له واپس لار شى، چا چې هغه ورکړې وو. (۸) نو معلم وائى، ”هر څه بې معنې دى، دا هر څه بې معنې دى.“

نتيجه

(۹) معلم په خپله هوبښيار وو او خلقو له يې هم د علم تعليم ورکولو. هغه په ډېرو متلونو باندې غور او فکر کولو او ترتيب وار يې جمع کړل. (۱۰) د معلم کوشش دا وو چې خوږې خبرې ولټوي، او ديانتدارۍ سره رښتيني خبرې وليکي. (۱۱) د هوبښيارانو خبرې د تېرو چوکو په شان دى، د جمع شوى متلونو خبرې د چوکو په څوکه کښې د مېخونو په شان دى چې يو شپون يې د گڼو د بوتلو دپاره استعمالوى. (۱۲) خو زما زويه، د دې نه علاوه هم خبردار اوسه. د ډېرو کتابونو د ليکلو سلسله به هيڅکله نه ختميرى او ډېره مطالعه وجود سترپه کوي. (۱۳) راځئ چې اوس په آخر کښې د ټول تعليم په خلاصه باندې غور وکړو. د خُډائ پاک نه پرېره او د هغه په حکمونو عمل کوه، دا په هر انسان فرض دى. (۱۴) ځکه چې خُډائ پاک به راسره د هر يو عمل عدالت کوي، که هغه ښه وى او که بد او په دې کښې پټ څيزونه هم شامل دى.